

Συλλογή της Νομολογίας

ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 6ης Σεπτεμβρίου 2017*

«Προδικαστική παραπομπή – Άρθρο 99 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου – Έκδοση υπηκόου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε τρίτο κράτος στο οποίο διατρέχει τον κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου – Ιθαγένεια της Ένωσης – Άρθρα 18 και 21 ΣΛΕΕ – Άρθρο 19, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Προστασία έναντι της εκδόσεως»

Στην υπόθεση C-473/15,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Bezirksgericht Linz (ειρηνοδικείο Linz, Αυστρία) με απόφαση της 24ης Ιουλίου 2015, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 7 Σεπτεμβρίου 2015, στο πλαίσιο της δίκης

Peter Schotthöfer & Florian Steiner GbR

κατά

Eugen Adelsmayr,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα)

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, πρόεδρο τμήματος, E. Regan, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev και C. G. Fernlund (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Peter Schotthöfer & Florian Steiner GbR, εκπροσωπούμενη από τους A. Hawel, E. Eypeltauer, A. Gigitner και την N. Fischer, Rechtsanwälte,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Pesendorfer,
- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους J. Vlácil και M. Smolek,
- η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από τις E. Creedon και L. Williams και από τους D. Kelly και A. Joyce, επικουρούμενους από την M. Gray, barrister,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

- η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την M. M. Tátrai και τον M. Z. Fehér,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον R. Troosters και την S. Grünheid,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη σύμφωνα με το άρθρο 99 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου,

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 18 ΣΛΕΕ και του άρθρου 6, του άρθρου 19, παράγραφος 2, και των άρθρων 47 και 50 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Peter Schotthöfer & Florian Steiner GbR και του Eugen Adelsmayr σχετικά με την καταβολή αποζημιώσεως για υπαναχώρηση από σύμβαση λόγω του φόβου εκδόσεως.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 3 Η Peter Schotthöfer & Florian Steiner, δικηγορική εταιρία με έδρα το Μόναχο (Γερμανία), κάλεσε τον E. Adelsmayr, Αυστριακό ιατρό ο οποίος διαμένει στην Αυστρία, να πραγματοποιήσει, τον Ιανουάριο του 2015, διάλεξη ενώπιον των πελατών της με θέμα τις συνθήκες εργασίας και τις ποινικές διώξεις στα Ενωμένα Αραβικά Εμιράτα, χώρα στην οποία άσκησε το επάγγελμα του ιατρού αναισθησιολόγου και του εντατικολόγου επί σειρά ετών από το 2004.
- 4 Τον Φεβρουάριο του 2009, ένας από τους ασθενείς του E. Adelsmayr στα Ενωμένα Αραβικά Εμιράτα, ο οποίος βρισκόταν σε βαριά κατάσταση και είχε υποστεί πολλαπλές καρδιακές ανακοπές, κατέληξε έπειτα από εγχείρηση, έχοντας υποστεί νέα καρδιακή ανακοπή. Ο E. Adelsmayr κατηγορήθηκε ότι ευθυνόταν για τον θάνατο αυτό.
- 5 Κατόπιν καταγγελίας ενός ιατρού του νοσοκομείου στο οποίο εργαζόταν ο E. Adelsmayr, πραγματοποιήθηκε έρευνα την οποία διηύθυνε κατά κύριο λόγο ο ιατρός αυτός. Το πόρισμα της έρευνας ήταν ότι είχε διαπραχθεί ανθρωποκτονία εκ προθέσεως.
- 6 Το 2011 κινήθηκε στο Ντουμπάι (Ενωμένα Αραβικά Εμιράτα) διαδικασία κατά την οποία ο εισαγγελέας ζήτησε να επιβληθεί στον E. Adelsmayr η ποινή του θανάτου. Αυτός όμως αναχώρησε από τα Ενωμένα Αραβικά Εμιράτα το 2012. Καταδικάστηκε ερήμην σε ισόβια κάθειρξη στο πλαίσιο διαδικασίας προσωρινού χαρακτήρα, η δε αρχική διαδικασία μπορούσε ανά πάσα στιγμή να επαναληφθεί και να οδηγήσει σε καταδίκη του ενδιαφερομένου στην ποινή του θανάτου.
- 7 Κατά του E. Adelsmayr κινήθηκε και στην Αυστρία ποινική διαδικασία για τις κατηγορίες που είχαν απαγγελθεί εναντίον του στα Ενωμένα Αραβικά Εμιράτα. Η διαδικασία αυτή παύθηκε όμως στις 5 Μαΐου 2014 από τον Αυστριακό εισαγγελέα, ο οποίος επισήμανε ότι «ο καθού η παρούσα διαδικασία μπόρεσε να δημιουργήσει την πειστική εντύπωση ότι η κινηθείσα στο Ντουμπάι διαδικασία αποτελούσε πιθανότατα προϊόν σκευωρίας εις βάρος του».
- 8 Οι αυστριακές αρχές συνέστησαν στον E. Adelsmayr να απευθυνθεί γραπτώς σε ορισμένα κράτη για να ελέγξει κατά πόσον μπορούσε να εισέλθει στο έδαφός τους χωρίς να διατρέχει τον κίνδυνο παραδόσεώς του στις αρχές των Ενωμένων Αραβικών Εμιράτων.

- 9 Τον Οκτώβριο του 2014, ο E. Adelsmayr έλαβε την προσφορά της Peter Schotthöfer & Florian Steiner σχετικά με την προαναφερθείσα στη σκέψη 3 της παρούσας διατάξεως διάλεξη. Η προσφορά αυτή οδήγησε στην υπογραφή συμβάσεως.
- 10 Το σημείο 5.1. της συμβάσεως αυτής, που αφορούσε την καταβολή αποζημιώσεως σε περίπτωση υπαναχωρήσεως, έχει ως εξής:
- «Ο ομιλητής δεσμεύεται, σε περίπτωση που η διάλεξη την οποία αφορά η παρούσα σύμβαση ματαιωθεί με δική του υπαιτιότητα, το αργότερο ένα μήνα πριν από την ημερομηνία της διαλέξεως αυτής, να καταβάλει στους διοργανωτές κατ' αποκοπήν αποζημίωση ύψους 150 ευρώ».
- 11 Κατά τα τέλη Νοεμβρίου του 2014, κατόπιν εντάσεων που δημιουργήθηκαν μεταξύ της Δημοκρατίας της Αυστρίας και του Βασιλείου της Σαουδικής Αραβίας, ο E. Adelsmayr άρχισε να έχει ενδοιασμούς όσον αφορά τη μετάβασή του στη Γερμανία προκειμένου να πραγματοποιήσει τη διάλεξη στο κράτος αυτό. Ζήτησε από τις γερμανικές αρχές να του χορηγήσουν εγγύηση ασφαλούς διελεύσεως, διευκρινίζοντας ότι χρειαζόταν επειγόντως απάντηση, δεδομένου ότι η διάλεξη δεν μπορούσε να ματαιωθεί μετά τις 15 Δεκεμβρίου 2014.
- 12 Στις 12 Δεκεμβρίου 2014, μη έχοντας λάβει απάντηση από τις εν λόγω αρχές, ο E. Adelsmayr ενημέρωσε εγγράφως την Peter Schotthöfer & Florian Steiner για τη ματαίωση της διαλέξεως.
- 13 Βάσει του σημείου 5.1 της συμβάσεως με τον E. Adelsmayr, η Peter Schotthöfer & Florian Steiner απήθυνε σε αυτόν όχληση για την καταβολή του ποσού των 150 ευρώ, την οποία ακολούθησε, στις 3 Φεβρουαρίου 2015, διαταγή πληρωμής.
- 14 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, κατά το χρονικό σημείο κατά το οποίο απευθύνθηκε στο Δικαστήριο, δεν είχε εκδοθεί διεθνές ένταλμα συλλήψεως εις βάρος του E. Adelsmayr. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η επίμαχη ματαίωση της διαλέξεως οφείλεται σε υπαιτιότητα του ενδιαφερομένου ή αν οι ενδοιασμοί του να εισέλθει στο γερμανικό έδαφος είναι δικαιολογημένοι.
- 15 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Bezirksgericht Linz (ειρηνοδικείο Linz, Αυστρία) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Πρέπει η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 18 ΣΛΕΕ, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, σε περίπτωση που κράτος μέλος έχει περιλάβει στην έννομη τάξη του διάταξη όπως αυτή του άρθρου 16, παράγραφος 2, του Θεμελιώδους Νόμου της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, η οποία απαγορεύει την έκδοση ημεδαπών σε τρίτες χώρες, τούτο πρέπει επίσης να ισχύσει για τους υπηκόους άλλων κρατών μελών οι οποίοι παραμένουν προσωρινώς στο εν λόγω κράτος μέλος;
- 2) Πρέπει το άρθρο 19, παράγραφος 2, και το άρθρο 47 του [Χάρτη] να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι κράτος μέλος της [...] Ένωσης οφείλει να απορρίψει αίτηση εκδόσεως που υποβάλλεται από τρίτη χώρα για πολίτη της Ένωσης ο οποίος παραμένει προσωρινώς στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους, εφόσον η ποινική διαδικασία βάσει της οποίας υποβλήθηκε η αίτηση εκδόσεως και η δικαστική απόφαση που εκδόθηκε ερήμην στην τρίτη χώρα δεν συμβιβάζονται με τις ελάχιστες απαιτήσεις του διεθνούς δικαίου και με τις στοιχειώδεις αρχές της δημόσιας τάξεως της Ένωσης ("ordre public"), καθώς και με την αρχή της δίκαιης δίκης;
- 3) Πρέπει, τέλος, η κατοχυρούμενη στο άρθρο 50 του [Χάρτη] και στη νομολογία του Δικαστηρίου αρχή "ne bis in idem" να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, σε περίπτωση αρχικής καταδίκης σε τρίτη χώρα και μεταγενέστερης παύσεως της διαδικασίας σε κράτος μέλος της [...] Ένωσης ελλείψει πραγματικών λόγων που να δικαιολογούν τη συνέχιση της δίωξεως, εμποδίζεται η συνέχιση της δίωξεως από την τρίτη χώρα;

- 4) Σε περίπτωση που δοθεί καταφατική απάντηση σε κάποιο από τα ερωτήματα 1 έως 3, πρέπει ιδίως το άρθρο 6 του [Χάρτη] (“δικαίωμα στην ελευθερία”) να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, σε περίπτωση αιτήσεως εκδόσεως που υποβάλλεται από τρίτη χώρα, ο πολίτης της Ένωσης δεν επιτρέπεται ούτε να τεθεί υπό κράτηση για τους σκοπούς της εκδόσεως;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 16 Δυνάμει του άρθρου 99 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν ερώτημα που υποβάλλεται με αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι ταυτόσημο με ερώτημα επί του οποίου το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί, όταν η απάντηση σε τέτοιο ερώτημα μπορεί να συναχθεί σαφώς από τη νομολογία ή όταν δεν υπάρχει καμία εύλογη αμφιβολία ως προς την απάντηση που προσήκει στο υποβληθέν με αίτηση προδικαστικής αποφάσεως ερώτημα, το Δικαστήριο, κατόπιν προτάσεως του εισηγητή δικαστή και αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, μπορεί οποτεδήποτε να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη.
- 17 Το άρθρο αυτό πρέπει να εφαρμοστεί στην υπό κρίση υπόθεση.
- 18 Με το δεύτερο ερώτημα, του οποίου η εξέταση πρέπει να προηγηθεί, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ’ ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 19, παράγραφος 2, και το άρθρο 47 του Χάρτη πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι η αίτηση εκδόσεως που υποβάλλεται από τρίτη χώρα και αφορά πολίτη της Ένωσης, ο οποίος, ασκώντας το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, αναχωρεί από το κράτος μέλος καταγωγής του προκειμένου να παραμείνει προσωρινώς στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, πρέπει να απορριφθεί από το δεύτερο αυτό κράτος, εφόσον ο ως άνω πολίτης διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου στην περίπτωση που χωρήσει έκδοσή του.
- 19 Σε ό,τι αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής του Χάρτη σε υπόθεση όπως αυτή της κύριας δίκης, υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η απόφαση ενός κράτους μέλους να εκδώσει πολίτη της Ένωσης, σε περίπτωση που αυτός έχει κάνει χρήση του δικαιώματός του να κυκλοφορεί ελεύθερα στην Ένωση μετακινούμενος από το κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοος προς άλλο κράτος μέλος, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 18 και 21 ΣΛΕΕ και, επομένως, του δικαίου της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη (βλ., υπ’ αυτήν την έννοια, απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, σκέψεις 31 και 52).
- 20 Το Δικαστήριο συνήγαγε από τα ανωτέρω ότι οι διατάξεις του Χάρτη, ιδίως δε το άρθρο 19, είναι εφαρμοστέες στην περίπτωση τέτοιας αποφάσεως (βλ., υπ’ αυτήν την έννοια, απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, σκέψη 53).
- 21 Το ίδιο σκεπτικό έχει εφαρμογή και στην υπό κρίση υπόθεση, η οποία αφορά τη δυνατότητα ενός Αυστριακού υπηκόου να μεταβεί σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο του οποίου είναι υπήκοος, εν προκειμένω στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, προκειμένου να πραγματοποιήσει διάλεξη στο κράτος αυτό, και, ως εκ τούτου, να ασκήσει το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας χωρίς να διατρέχει τον κίνδυνο να εκδοθεί.
- 22 Σε ό,τι αφορά την ερμηνεία του άρθρου 19, παράγραφος 2, του Χάρτη, υπενθυμίζεται ότι, βάσει της διατάξεως αυτής, κανείς δεν μπορεί να απομακρυνθεί, να απελαθεί ή να εκδοθεί προς κράτος όπου διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση.
- 23 Το Δικαστήριο έκρινε ότι, σε περίπτωση που κράτος μέλος επιλαμβάνεται αιτήσεως τρίτου κράτους για την έκδοση υπηκόου άλλου κράτους μέλους, το πρώτο από τα κράτη μέλη αυτά οφείλει να διακριβώσει ότι η έκδοση δεν θα έχει ως αποτέλεσμα προσβολή των κατά το άρθρο 19 του Χάρτη δικαιωμάτων (απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, σκέψη 60).

- 24 Συναφώς, κατά το μέτρο που η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η έκδοση έχει στη διάθεσή της στοιχεία που μαρτυρούν πραγματικό κίνδυνο απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχειρίσεως προσώπων στο τρίτο κράτος το οποίο ζήτησε την έκδοση, οφείλει να εκτιμήσει κατά πόσον υπάρχει τέτοιος κίνδυνος οσάκις καλείται να αποφανθεί επί της εκδόσεως προσώπου στο κράτος αυτό, στηριζόμενη σε αντικειμενικά στοιχεία τα οποία είναι αξιόπιστα, συγκεκριμένα και δεόντως ενημερωμένα (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, σκέψεις 58 και 59).
- 25 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, κατά τη δίκη του E. Adelsmayr στα Ενωμένα Αραβικά Εμιράτα, ο εισαγγελέας ζήτησε να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου. Προσθέτει ότι ο ενδιαφερόμενος καταδικάστηκε ερήμην σε ισόβια κάθειρξη με απόφαση έχουσα προσωρινά μόνο αποτελέσματα και ότι σε περίπτωση επανενάρξεως της ποινικής διαδικασίας κατόπιν εκδόσεως του ενδιαφερομένου είναι δυνατόν να επιβληθεί η ποινή του θανάτου.
- 26 Επομένως, ο E. Adelsmayr διατρέχει «σοβαρό κίνδυνο», κατά την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 2, του Χάρτη, να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου σε περίπτωση εκδόσεώς του.
- 27 Συνεπώς, στο δεύτερο ερώτημα, κατά το μέτρο που αφορά το άρθρο 19, παράγραφος 2, του Χάρτη, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η ως άνω διάταξη πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η αίτηση εκδόσεως που υποβάλλεται από τρίτη χώρα και αφορά πολίτη της Ένωσης, ο οποίος, ασκώντας το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, αναχωρεί από το κράτος μέλος καταγωγής του προκειμένου να παραμείνει προσωρινώς στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, πρέπει να απορριφθεί από το δεύτερο αυτό κράτος, εφόσον ο ως άνω πολίτης διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου στην περίπτωση που χωρήσει έκδοσή του.
- 28 Δεδομένης της απαντήσεως που δόθηκε στο σκέλος αυτό του δεύτερου ερωτήματος, παρέλκει η εξέταση τόσο του ερωτήματος αυτού κατά το μέτρο που αφορά το άρθρο 47 του Χάρτη όσο και του πρώτου, του τρίτου και του τέταρτου ερωτήματος.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 29 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 19, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η αίτηση εκδόσεως που υποβάλλεται από τρίτη χώρα και αφορά πολίτη της Ένωσης, ο οποίος, ασκώντας το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, αναχωρεί από το κράτος μέλος καταγωγής του προκειμένου να παραμείνει προσωρινώς στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, πρέπει να απορριφθεί από το δεύτερο αυτό κράτος, εφόσον ο ως άνω πολίτης διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου στην περίπτωση που χωρήσει έκδοσή του.

(υπογραφές)